

סיכום פעילות ועדת האתיקה הארצית בקדנציה

עו"ד דרור ארדי-אילון | יו"ר ועדת האתיקה הארצית

קשה להפריז בחשיבותה של הסודיות המקצועית (וחיסיון עו"ד-לקוח המלווה אותה), המבססת את כוחו של מקצוע עריכת הדין ובחשיבותה הסגולית לפרט ולמערכת המשפט. תקופת כהונתה של ועדת האתיקה הארצית אשר מסתיימת בספטמבר בקרוב עמדה בסימן של הגנה קפדנית על הסודיות המקצועית ועל החיסיון.

לפני כשנתיים ומחצה, זומן עורך דין, סגן הסניגורית הציבורית, ד"ר דיוד וינר, לחקירה שהתמקדה בדברים שהחליף עם לקוחו. מובן הדבר שדברים אלה היו סודיים וחשובים מפני החקירה. אולם החקירה נערכה במטרה גלויה לגרום לעו"ד וינר להפרי את חובתו המקצועית, ואת נאמנותו ללקוח ולמקצוע. במהלך החקירה התמודד עו"ד וינר עם הלחץ הכבד שהוטל באופן מעורר כבוד. תשובותיו היו בית ספר לאתיקה מקצועית. הוא לא מסר דבר אסור לחוקריו, והציע להם להעביר את ההכרעה לוועדת האתיקה של הלשכה (או לפרקליט המדינה אשר נמנע מהתערבות). לשברון הלב, לאחר החקירה הוא לא עמד בלחץ ובחלוף כחודש שלח יד בנפשו. יהי זכרו ברוך.

אחד מלקחיה של פרשה זו הניב הנחייה מפורטת של היועץ המשפטי לממשלה (הנחיה מספר 4.2202 מחדש יולי 2006) על-אף שיש מקום לביקורת על חסרים בהנחיה זו, חשוב להדגיש את החיוב שבה. לראשונה קיבלה הסודיות המקצועית מעמד של אינטרס ציבורי, אשר חוקרי המשטרה נדרשים לכבדו, ואסור להם לחקור עורך דין במטרה לגרום לו להפרי את חובתו המקצועית. בנוסף, הוכרה זכותו של עורך דין הנחקר במשטרה בעניין המעורר את הסודיות המקצועית לקבל ייעוץ מקצועי בעניין זה מועדת האתיקה או מעורך דין פרטי.

באחד המקרים נקראתי לחקירה של עורך דין, שנחקר בחשד שהוא הדיח את לקוחותיו לעדות שקר. על יסוד ההנחיה החדשה, אפשרו לי החוקרים לשוחח עם עורך הדין, והתברר לי שיש בידו תשובה מפורטת אולם היא תפגע בסודיות המקצועית של חלק מלקוחותיו, ומסירתה תעמוד בניגוד לחובת הנאמנות שלו כלפיהם. החוקרים ניהו אתו לשמוע מפי את הטענה בשאלה האתית לא כבא-כוחו של הנחקר אלא כיו"ר ועדת האתיקה המשמש כפה לאינטרס הציבורי ולהגנה על הסודיות המקצועית.

במקרה אחר, ביקשה משטרת ישראל לתפוס בביתו של הלקוח פרוטוקולים והקלטות של הייעוץ המקצועי שקיבל. בית המשפט השלום קבע, כי הסודיות המקצועית, שישודה במשפט המקובל, עומדת ביסוד עריכת הדין, ועל-כן גם חומר שהוחלף בין עורך הדין ללקוחו המצוי בידי הלקוח חסוי כמו חומר המצוי בידי עורך הדין (בייש 4904/06 בתיק מ 1231/06 (שלום, ת"א) **כונסקי נ' משטרת ישראל**).

ועדת האתיקה הארצית נדרשה לאחרונה ליחס בין חובת הדיווח הכלולה בסעיף 368 לחוק העונשין ביחס לעבירות נגד חסרי ישע לבין הסודיות המקצועית, ומצאה שבדרך כלל הסודיות גוברת (ההחלטה תפורסם בגליון הבא).

עורכת: ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** עו"ד דרור ארדי-אילון

המערכת: רחי דניאל פריש 10, תל-אביב 64731, טל. 03-6918691, פקס. 03-6918696

מאמרי המערכת: סיכום פעילות ועדת האתיקה הארצית בקדנציה ■ דברים ומסמכים שהוחלפו במהלך משא ומתן לפשרה ■ **הנחיות והחלטות:** ועדת האתיקה הארצית

נושא אחר שהעסיק אותנו רבות היה ניגוד העניינים. החשש מפני ניגוד עניינים הוא בן-לוויה קבוע של עריכת הדין. כך, דנו בבעייתיות המתעוררת במקרה ייצוג משותף (או קרוב) של חשוד בסחר בנשים וקורבן הסחר (החלטה מספר את 197/04 פורסמה בגליון 18 בעמ' 5). דנו ארוכות באילו תנאים יכולים עורכי דין ממשרד המיצג חברה ציבורית לשמש כדירקטורים בחברה (החלטה מספר את 128/05 שפורסמה בגליון 17 בעמ' 8 והחלטה מספר את 29/06 שפורסמה בגליון 19 בעמ' 7). נדרשנו לשאלה האם בא כח של צד אחד שזומן להעיד מטעם הצד השני יכול להמשיך ולייצג באותו משפט (החלטה מספר את 59/06 בגליון זה). במקרים רבים הורינו לעורכי דין שלא להמשיך את הייצוג בשל החשש לניגוד עניינים.

דנו בהיבטים שונים של ייצוג ללא הסכמת הלקוח. עמדת ועדת האתיקה היא, שכאשר לקוח אינו מעוניין בייצוג יש לשחרר את עורך הדין (החלטה מספר את 150/05 שפורסמה בגליון 21 בעמ' 5). באחד המקרים, מינה בית המשפט סניגור ציבורי לנאשם אשר התנגד להיות מיוצג. בסופו של דבר, בית המשפט העליון שיחרר את עורך הדין מהייצוג (ע"פ 7335/05 **הסניגוריה הציבורית - מחוז נצרת נ' מ"י**). בסופה של אותה פרשה זוכה הנאשם על-אף שהיה לא מיוצג, אם כי נאשמים אחרים בהלך היו מיוצגים (ת"פ (נצרת) 1081/00 **מדינת ישראל נ' המוביל יולזרי בע"מ ואח'**).

קשה לסכם את התקופה בלי להזכיר את ההחלטה המתוקשרת לפיה בהעדר סממנים של ניצול או של ייצוג לקוי אין יסוד חוקי להעמיד לדין עורך דין רק בשל כך שנקשרו בינו לבין לקוחותו יחסים אינטימיים. ההחלטה התקבלה על בסיס נסיבות המקרה, אולם היא עוררה ויכוח ציבורי נרחב, שעוד עשוי להיות לו המשך. (החלטה מספר את 29/05 שפורסמה בגליון 17 עמ' 4)

ידינו היו עמוסות עבודה. בארבע שנים עסקנו בכ-700 תלונות וחוות דעת. חלק ניכר מן העבודה הוא דיון מחדש בתיקים שנגזו במחוזות. למדנו שמשך הטיפול בתלונה ממוצעת הוא בין ששה חודשים לשנה. אכן, זהו זמן ממושך, אך כך מתחייב מהליך שבו כל נילון מקבל לפחות שתי הזדמנויות להגיב בטרם יוכרע האם להגיש נגדו קובלנה. על-אף ההכבדה שהדבר מטיל על הלשכה ועל החברים, יש לשמור על המנגנון ההתנדבותי המקצועי של האתיקה ושל בתי הדין, ואין להגביל את הגשת התלונות בדרך של אגרה. רעיונות אלו עלולים להוביל לצמצום עצמאותה של הלשכה בניהול הדין המשמעותי של חבריה.

אין בידינו סטטיסטיקה מפורטת, אולם נראה שמתוך סך כל התלונות כרבע מתבררות כמבוססות. חלק ניכר מהן מגיעות לסיום מוסכם במהלך הטיפול האתי (מסמכים ותשובות נמסרים ללקוח, הייצוג מועבר, מתקבלת התנצלות על התבטאות אסורה וכיו"ב). ביתרתן (כ-15% מכלל התלונות המוגשות ללשכה) מוגשות קובלנות לבתי הדין. שיעור זה של העמדה לדין הוא שיעור גבוה ביחס למערכות משמעתיות אחרות, והוא מבטא יחס ענייני מאוזן של הלשכה, בנאמנות לא רק לחבריה אלא גם לאינטרס הציבורי הרחב, להגנה על כבוד המקצוע ותדמיתו ולהגנה על היותו מקצוע של נאמנים החבים דין וחשבון על פעולותיהם לטובת לקוחותיהם.

במסגרת ועדת האתיקה פועלת ועדת הרביזיה בכללי האתיקה. במהלך הקדנציה דנה ועדה זו בשורה של הצעות לתיקוני כללים וחוקיה (מרביתם פורטו בהרחבה ברשימת הפתיחה בגליון 20 עמ' 1). באישור תיקונים לכללי האתיקה נתקלה הלשכה בגישה לעומתית של משרד המשפטים. על-פי חוק הלשכה, כללי האתיקה מחייבים אישור של שר המשפטים. ברור, שמבנה זה יוצר דיאלוג בין הלשכה לבין משרד המשפטים. בכמה עניינים מצאנו שהמשרד ניסה להכתיב ללשכה את אופיים ואת תוכנם של הכללים. עמדת ועדת הרוויזיה היתה שיש בכך כדי לפגוע באוטונומיה של המקצוע בכלל, ובהקשר האתי בפרט. האוטונומיה הניהולית והמשמעתית של לשכת עורכי הדין היא תנאי חיוני להגנה על החופש המקצועי של עורכי הדין, ועל יכולתם להתעמת - כאשר הם נדרשים לכך - גם עם השלטון בכללו נציגי משרד המשפטים (למשל, בשאלת החיסיון בחקירת עורכי דין).

דברים ומסמכים שהוחלפו במהלך משא ומתן לפשרה

ד"ר לימור זר גוטמן עו"ד | עורכת

אחד הביטויים האהובים על עורכי דין, ביטוי המתנוסס על הרבה מסמכים שמוציא עורך הדין מתחת

ידיו הוא הביטוי "מבלי לפגוע בזכויות – לצורך מו"מ בלבד". ביטוי זה בא לציין שהמסמך הוא חלק ממשא ומתן שמנהלים הצדדים. מטרת הביטוי היא שהמסמך לא יהווה הודאה או הסכמה או שינוי בזכויות או השתק לדרישה אחרת בעתיד. ביטוי זה בא להעניק למסמך את הגנת חסיון מסמכים ומידע שהוחלף במהלך משא ומתן לפשרה.

אך לא הכותרת היא הקובעת אם ייחנה המכתב מהגנה זו אלא תוכנו. והוא יינתן גם אם המכתב לא יכלול את הביטוי "מבלי לפגוע בזכויות – לצרכי מו"מ בלבד". לפי הפסיקה תוכן המסמך הוא הקובע ולא דווקא כותרתו. כך שגם אם לא צוין בכותרת המסמך הביטוי עדיין יכול ותיתן הגנה למסמך אשר תימנע הצגתו כראיה. (ראו: ע"א 172/98 סלע חברה לביטוח בע"מ נ' סולל בונה בע"מ ואח', פד"י מז(1) 311, 333). מנגד, מסמך אינו הופך לבלתי קביל כראיה רק משום שהוצג במהלך משא ומתן לפשרה. אך למען הסר ספק, מומלץ לעורכי הדין להשתמש בביטוי.

מטרת הכלל היא לעודד משא ומתן לשוב סכסוכים בין הצדדים מחוץ לכותלי בית המשפט ולמנוע התדיינות בבית המשפט. הכלל בא לעודד בעלי דין להעלות הצעות פשרה, שבלעדי הגנת האי קבילות היו חוששים שמה הצעתם תתקבל כהודאה. בראיה כוללת, יש חשיבות רבה למעבר מהתדיינות שיפוטית לערוצים חלופיים ליישוב מחלוקות. (ראו, רע"א 2235/04 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' שירי).

כלל זה אינו קובע בחוק אך הוא נקלט אצלנו מהמשפט המקובל ויושם בעשרות פסקי דין עד שניתן לראות בו חלק מדיני הראיות המהותיות אצלנו. חשוב להבהיר כי בטעות הוא נקרא "חסיון" בעוד שמבחינה מהותית הכלל אינו קובע חסיון אלא "אי קבילות". במשפט הישראלי התפיסה הנורמטיבית, הנכונה בעיניי, היא "קבילות לחוד וחסיון לחוד" (ראו, רע"א 6546/94 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' אזולאי ואח', פ"ד מט(4) 54, 63).

אי קבילות פירושה כי המידע לא יתקבל כראייה בבית המשפט, ואילו חסיון מהווה פטור מהחובה למסור מידע. האי קבילות נועדה למנוע את בית המשפט מלבסס מסקנה על ממצא מסוים, ואילו חסיון נועד למנוע כל הצגה של אותו ממצא. כך למשל, אי קבילות תמנע הצגה בבית המשפט של מסמך אותו הכין והציג אחד הצדדים במהלך המשא ומתן לפשרה, ואילו חסיון ימנע מהצד שכנגד לעיין במסמך. מסמכים ודברים שהוחלפו במהלך מו"מ לפשרה אמיתי אינם קבילים במשפט – לא ניתן להגיש את המסמך או להציג את הדבר במשפט, ולא ניתן לקבוע על יסודם ממצאים כלשהם. אולם, אי הקבילות אין פירושה שהמסמך חסוי מפני גילוי לצד שכנגד שכן אי קבילות וחסיון לחוד (ראו, עניין בנק דיסקונט לעיל בפסקה 17).

כאשר עורך דין מפר את הוראת הכלל ומציג כראיה בבית משפט מסמך שנשלח לו על-ידי הצד שכנגד במהלך המשא ומתן לפשרה שניהלו הצדדים, פועלות שתי מערכות דינים נורמטיביות. הראשונה, בה עסקנו עד כה, דיני הראיות. במסגרת דיני הראיות, יבקש הצד שכנגד מבית המשפט לפסול את הראייה לאור טענת אי הקבילות הנובעת מהכלל בדבר מסמכים שהוחלפו במסגרת משא ומתן לפשרה. המערכת הנורמטיבית השנייה היא הדין המשמעותי של עורכי הדין. עורך הדין שהציג את המסמך כראייה תוך הפרת הוראת האי-קבילות מתנהג באופן שאינו הולם עורך דין, עבירה לפי סעיף 3(61) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961. (ראו, "ציון פרטים ממו"מ ו/או מסמכים שהוחלפו בין ב"כ הצדדים במסגרת מו"מ לפשרה" עט ואתיקה 78 עמ' 4 (2004)).

עורך דין העושה שימוש במידע שנמסר במהלך מו"מ לפשרה משיג לכאורה יתרון רגעי ללקוח שלו אך הוא פוגע פגיעה אנושה במוסד הפשרה ובמעמד עורכי הדין. האמון הרב הניתן לעורכי הדין הוא שמאפשר לצדדים למשא ומתן להתבטא בחופשיות מתוך הנחה שלא ייעשה שימוש בדברים אלו בבית המשפט. עורך דין העושה שימוש בדברים אלו מפר את האמון הזה וגורם לכך שבטווח הארוך לא תהיה אפשרות לנהל מו"מ בחופשיות, דבר אשר יכביד מאד על עבודת עורכי הדין. הפרת האמון גם מביאה לפגיעה בתדמית עורכי הדין בעיני הציבור. (ראו, "דבר היו"ר" עט ואתיקה 40 עמ' 1 (1996)).

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

ייצוג: האם עורך דין יכול לנסח עבור לקוחו חוזה לא חוקי

שאלתא האם יש מניעה חוקית לכך שעורך דין ינסח הסכם למכירת כליה כנגד קבלת טובת הנאה ממקבל הכליה לתורם; האם רשאי עורך הדין להחזיק את כספי העסקה בנאמנות?

החלטה על פי החוק סחר באיברים אינו מותר במדינת ישראל. מאחר ומדובר בהכנת הסכם שתוכנו אינו חוקי, עורך הדין אינו רשאי לסייע בהכנתו עבור הצדדים. מכאן, שעורך הדין אינו רשאי להחזיק בכספי נאמנות של אותה עסקה בלתי חוקית. [החלטה מספר את 67/06]

צד שכנגד מיוצג המבקש מידע מעורך הדין

שאלתא עורך הדין השואל מייצג נתבעת. התובעת, המיוצגת על ידי עורך דין, פנתה אליו בבקשה לקבל פרטים על אודות הסכם פשרה בתביעה האמורה. האם רשאי עורך הדין להעביר לתובעת את המידע המבוקש ללא יידוע עורך דינה?

החלטה יש לנהוג לפי רוח כלל 25(ב)(2) כך שאם הנתבעת מסכימה להעביר את המידע לצד שכנגד, יכול עורך הדין לעשות כן וליידע את עורך הדין של התובעת על כך שהמידע המבוקש נמסר ללקוחות. [החלטה מספר את 160/06]

אחריות עורך דין כלפי נותן שירות שהזמין עבור לקוחו

עובדות המתלונן הינו שמאי מקרקעין, אשר הנילון הזמין את שירותיו. נשוא התלונה הינן שומות שונות, אשר הוזמנו על-ידי הנילון, אולם ביצוען לא הושלם. לטענת המתלונן, לא קיבל מן הנילון הודעה יזומה, בכתב או בעל-פה, אודות הפסקת השומות. נודע לו על הפסקתן כאשר צלצל מיוזמתו למשרדו של הנילון ונמסר לו על-ידי עובדי המשרד, שלא להתקדם בינתיים בביצוע השומות. בעקבות זאת שוחח המתלונן ישירות עם הנילון, וביקש להיפגש עמו. בקשתו לא נענתה. לטענת המתלונן, הנילון אינו משיב למכתביו, ואף לא שילם את שכר טרחתו.

הנילון השיב כי לקוחו הוא אשר חייב בתשלום שכר השמאי. מאחר שהנילון לא היה שבע רצון מעבודתו של המתלונן, החליט להפסיק את השומות שטרם הושלמו. הנילון רואה בשיחות שקיימו עובדי המשרד ואף הוא עצמו עם המתלונן, כהודעה על הפסקת השירות. לדבריו, לא ראה כל טעם להיפגש עם המתלונן. בדרישות התשלום ששלח המתלונן ראה משום מכתבים קנטרניים, ולכן לא השיב להן.

ועד המחוז ניסה לפשר בין הצדדים, והנילון אף ניאות לפצות את המתלונן פיצוי כספי, אולם המתלונן החליט לעמוד על תלונתו, ולכן דחה את הפיצוי הכספי. או אז החליט ועד המחוז לגנוז את התלונה, מאחר שאינה מגלה עילה לאישום משמעותי כנגד הנילון. מכאן הפנייה לוועד המרכזי כקובל נוסף.

החלטה מן הראוי כי עורך דין המעוניין להפסיק עבודתו של נותן שירות מקצועי, יודיע לו על כך באופן מסודר וחד-משמעי. כמו כן, אין זה מקובל כי עורך דין יתעלם מדרישות תשלום של נותן שירות שהזמין. גם אם סבר עורך הדין בתום לב, כי אין זה מתפקידו להסדיר את התשלום, מן הראוי כי ישיב כך לפונה, ולא יתעלם מדרישותיו.

עם זאת, אין בדברים חומרה המגעת כדי עבירה משמעותית, ובייחוד נוכח העובדה כי הנילון ניאות, בסופו של דבר, לפצות את המתלונן, אך זה סירב. לכן יש לגנוז את התלונה עם הערה לנילון. [החלטה מספר את 120/05]

משרד עורכי דין ככתובת רשומה של עמותה

שאלתא האם יש מניעה מלרשום כתובת עמותה במשרד עורכי דין?

החלטה לאור האמור בכלל 4(ב)1) לכללי האתיקה, אם עורך הדין משמש כיועץ המשפטי של העמותה הוא יכול להרשות שמשרדו ישמש ככתובתה של העמותה. [החלטה מספר את 98/06]

עסקת מקרקעין: טעות שאינה באשמת עורך הדין

עובדות הנילון טפל בהעברה במינהל של זכויות בנכס שרכשה המתלוננת לפי הסכם שנחתם בינה לבין המוכר. הזכויות בנכס הועברו במינהל על-שם המתלוננת ובכך סיים הנילון את תפקידו. מספר חדשים לאחר גמר הרישום במינהל החל המינהל בהליך רישום הנכס בלשכת רישום מקרקעין וזאת באמצעות חברה לה שילמה המתלוננת. כעבור זמן, כנראה בעקבות דרישה לאישורי מס לצורך ביצוע הרישום בלשכת רישום המקרקעין, הודיעה המתלוננת לנילון כי נתברר כי קיים חוב מס רכוש שחל על המוכר לגבי הנכס. הנילון הודיע למתלוננת כי עליה לפנות למוכר על מנת שיברר מאין צץ חוב זה, לאחר שלצרכי ההעברה במינהל קבל כבר הנילון אישור על העדר חוב למס רכוש. מסתבר כי כנראה שהיתה טעות במס רכוש בעקבותיה הונפק האישור ששמש לצרכי ההעברה במינהל. יצוין, כי מוכר הנכס בגינו קיים החוב עזב את הארץ.

שאלתא האם פעל הנילון בהתאם לחובת הנאמנות כלפי לקוחותיו?

החלטה לגנוז את התלונה. האישור שקבל הנילון משלטונות מס רכוש, הינו אישור אשר מעיד כי אין חוב במס רכוש. כאשר הגיע אישור זה לידי הנילון, רשאי היה להסתמך עליו, כשם שאכן השתמש בו לשם ביצוע העברת הזכויות במינהל; ולא היה עליו לבדוק אם בטעות יסודו. [החלטה מספר את 258/05]

כלל 36 וניגוד עניינים: עורך דין המוזמן למתן עדות מטעם הצד שכנגד וטענה לניגוד עניינים

עובדות עורך הדין נשוא השאלתא, ליווה מטעם הפרקליטות את חקירת המשטרה בכל שלביה והוא משמש כעת כתובע בכתבי האישום שהוגשו בעקבות אותה חקירה. ההגנה בתיק מבקשת להעלות טענות בנוגע לפעולות שבצעה המשטרה בשלבי החקירה, לשאלת קיומם או העדרם של צווים שיפוטיים מתאימים, וליחס שבין פעולת המשטרה לבין ההנחיות שניתנו מטעם הפרקליטות ולצורך כך יכול ויוזמן עורך הדין התובע להעיד מטעם ההגנה.

שאלתא האם לאור העובדה שהוא יוזמן להעיד צריך עורך הדין להפסיק את הייצוג?

החלטה לפי הוראת כלל 36(ב) עורך דין המוזמן להעיד מטעם הצד שכנגד אינו צריך לחדול מן הייצוג. מעבר לטיפול המקצועי בתיק כפרקליט, אין טענה כי לעורך הדין התובע נגיעה אישית או עניין אישי בפרשה. לפיכך, לא מצאנו כל עילה הפוסלת את עורך הדין מלשמש כתובע בתיק זה. היה ותשתנינה הנסיבות, ניתן יהיה לפנות מחדש.

לשאלה העקרונית לעניין היחס שבין כלל 36 לאיסור ניגוד העניינים נקבע כי ללא קשר להוראת כלל 36, האפשרות של עורך דין ליטול על עצמו ייצוג משפטי לעולם כפופה לכללי איסור ניגוד העניינים. איסור ניגוד העניינים חל כעיקרון משפטי כללי.

ייתכנו מקרים בהם יידרש עורך דין להפסיק לייצג בתיק כיוון שנתגלה בדיעבד שהוא עד רלוונטי מטעמו של הצד האחר. במקרים אלו הדרישה להפסיק לייצג תתבסס על הוראות כלל 14 ועל החשש הנובע "מעניין אישי" של עורך הדין או על חובותיו הכלליות במסגרת הייצוג, ולא בהכרח על הוראת כלל 36. בנסיבות המקרה הנדון לא נדרשה הוועדה להתערב. [החלטה מספר את 59/06]

ייצוג: חובה להעביר ללקוח עותק מפסק הדין בעניינו

עובדות המתלונן הוא יו"ר ועד הבית של בניין משותף בחיפה, אשר התקשר עם הנילון על מנת שייצגו בעתירה מנהלית שהוגשה כנגדו. בין הצדדים לא נחתם הסכם שכר טרחה אשר שולם מראש.

לאחר שזכו הדיירים בעתירה, הודיע להם הנילון כי נפסק לטובתם סך של 10,000 ₪ הוצאות משפט. הסכום האמור התקבל בידי של הנילון, אולם הלה לא העבירו לידי הדיירים, לא פירט מה זכויותיהם הנובעות מפסק הדין ולא העביר להם העתק מפסק הדין, וזאת למרות פניותיהם החוזרות והנשנות בעניין.

הנילון טוען כי סוכם עם הדיירים שבנוסף לשכר הטרחה שקיבל מראש, הוא יקבל גם את מה שיפסק כהוצאות לטובתם. עוד טוען הנילון כי המתלונן קיבל על עצמו לאתר את פסק הדין שניתן בעניינם באינטרנט וכי עורך דין שהינו דייר הבניין, והיה מעורב פעיל בהליכים, שוחח עם הדיירים על השלכות פסק הדין.

החלטה בכל הנוגע לסכסוך הכספי בין הצדדים, אין מקום להתערבות ועדת האתיקה. הערכאה הראויה להכרעה בכך היא מוסד הבוררות שליד וועד המחוז או בית המשפט האזרחי.

התלוונה נגזת עם הערה כדלקמן: עורך דין שמקבל פסק דין חייב לוודא שעותק שלו נמסר ללקוחותיו, ושהלקוחות הבינו את עיקרו. [החלטה מספר את 285/05]

כספים: הקבלה שנותן עורך הדין ללקוח צריכה לשקף את מלוא התקבול

עובדות המתלונן שילם לנילון שכר טרחה ואגרה. מציג 2 קבלות מ-2003. הייצוג לא עלה יפה והופסק לדרישת המתלונן המעלה כעת טענות שונות לגבי טיב הייצוג שקיבל ודורש כי הנילון יחזיר לו חלק מהכספים ששילם לו. הנילון מוכן להחזיר סך של 1500 ₪ ששולם לו, עליהם לא הוציא קבלה כיוון שהיו מיועדים לתשלום לחוקר פרטי ושלא נעשה בהם שימוש, אלא שהמתלונן לא מוכן לדבר איתו.

החלטה לגנוז את התלוונה.

- א. אכן ראוי שהנילון יחזיר למתלונן כספים שקיבל לפקדון ולא עשה בהם שימוש.
- ב. אין זה ראוי שעורך דין מקבל כספים לפיקדון ולא מוציא לגביהם קבלה. ראוי שהקבלה תשקף את טיבו המדויק של התקבול.
- ג. לא מצאנו יסוד מספיק לטענות בדבר התרשלות מקצועית, ובודאי שאינן מגיעות לידי עבירה אתית. [החלטה מספר את 12/06]

בית משפט: עורך דין אינו אחראי לתשלום שכר המומחה שמונה על-ידי בית המשפט

עובדות המתלונן מונה כמומחה מטעם בית המשפט. בית המשפט פסק לו שכר אשר ישולם על-ידי התובע. הנילוונה היא עורכת דינו של התובע. שכרו של המומחה לא שולם.

המומחה פונה כעת לוועדת האתיקה בבקשה שתחייב את הנילוונה לדאוג לתשלום שכרו.

החלטה לגנוז את התלוונה. הנילוונה לא עברה על כללי האתיקה, שכן הסדרת התשלום אינה באחריותה. [החלטה מספר את 30/06].

גבולות חובת הנאמנות: חקירה נגדית של קורבן עבירת מין

עובדות המתלוננת היא רכזת ליווי במרכז לסיוע לנפגעות תקיפה מינית. במסגרת תפקידה, ליוותה קורבן עבירת מין בשם ל'. הנילון ייצג את הנאשם שהורשע בביצוע העבירה. לטענת המתלוננת, נהג הנילון שלא בכבוד כלפי הנפגעת, כאשר בשלב הטיעונים לעונש היפנה אצבע מאשימה כלפיה, על שלא עשתה יותר כדי למנוע את התקיפה. כמו כן טען הנילון, כי העובדה שלא בכתה ונשברה בעת מתן עדותה, מעידה כי לא חוותה טראומה כתוצאה מהתקיפה המינית.

לדברי הנילון טען טענותיו באופן מקצועי, לטובת הנאשם ובהסתמך על חומר הראיות.

עיון בפרוטוקול ישיבת הטיעונים לעונש מלמד כי התובעת התמקדה בסבל שנגרם למתלוננת ובנסיבות המחמירות של התקיפה. הנילון טען, בין היתר, כי: "אין להתעלם מבחינת העונש מהתנהגות המתלוננת... היה למתלוננת כל הזמן שבעולם, היו לה נסיבות בהן יכולה היתה למנוע מהנאשם לגעת בה, כיוון שהדברים הללו חזרו על עצמם מספר פעמים"; "אני מרחם על המתלוננת אך כולנו עדים למקרים יותר ופחות קשים, ואף מעשי סדום בגברים היו בפני בית המשפט, ולא נתקלתי במקרה בו המתלוננת או המתלונן התנהגו כפי שהתנהגה המתלוננת במקרה זה... היא לא הזילה אף דמעה... היא הופיעה כמעט בכל דיון."

ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, לאחר שלא מצא בהתנהגותו של הנילון משום עבירה אתית.

שאלת האם עבר הנילון בהתנהגותו זו על כללי האתיקה?

החלטה לגנוז את התלונה. לבנו על ל, אשר ודאי נפגעה הן מעבירת המין שבוצעה נגדה והן מכל הכרוך בניהול הליך משפטי כנגד התוקף. עם זאת, לא מצאנו בהתבטאויותיו של הנילון משום עבירה אתית, והן מצויות במתחם הסבירות של טענות לזכותו של נאשם בעבירות מין. [החלטה מספר את 60/06]

ייפוי כח: די באישור עורך דין על חתימת מרשו על ייפוי כח הניתן לאותו עו"ד

שאלת האם די באישור עורך דין על חתימת מרשו על ייפוי כח כאשר זה ניתן לאותו עורך דין?

החלטה לפי סעיף 91 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 עורך דין רשאי לאשר את חתימת מרשו על-גבי ייפוי כח כללי הניתן לו.

הערה עורך דין רשאי לאשר רק ייפוי כח שניתן בישראל. [החלטה מספר את 240/05]

שימוש בתואר עו"ד (בהשעיה) בתקופת ההשעיה

שאלת האם יכול עו"ד בהשעיה לציין בלוגו המשרד – עו"ד תוך ציון היותו מושעה, והשנייה האם מותר לו לחתום עו"ד פלוני (בהשעיה)?

החלטה מי שחברותו בלשכה הושעתה, לא ישתמש בעת ההשעיה בתואר "עורך דין", ובכלל זה בכרטיס ביקור ובנייר מכתבים; לא יחתום כעורך דין; משרד עורכי דין לא יוכל לשאת את שמו ושמו לא יופיע ברשימת עורכי הדין המתפרסמת במשרד עורכי דין. אם וככל שהוא יידרש להציג את העובדה שקיבל תואר עו"ד, יהא עליו להבהיר שהוא מצוי בהשעיה מטעמי משמעת בצמידות ובאותו אופן בו הוא מציג את דבר היותו עורך דין.

חריגה מן האמור לעיל מהווה בין השאר עבירה לכאורה על סעיף 61 לחוק הלשכה.

למען הסר ספק, מי שחברותו הושעתה אינו רשאי, כל עוד הוא מושעה, לעשות פעולה המיוחדת לעו"ד ובכלל זה אינו רשאי להחזיק משרד עו"ד או להציג עצמו כמי שמחזיק משרד עו"ד. [החלטה מספר את 293/06]

הערת העורכת החלטה זו מחליפה את החלטה מספר את 79/02 שפורסמה בגליון **אתיקה מקצועית** 6 עמ' 8 (2003)

דין משמעתי: לא ניתן לפנות לקובל נוסף כאשר אחד הקובלים החליט על הגשת קובלנה

שאלת כאשר הועד המחוזי החליט על הגשת קובלנה, האם ניתן לפנות לוועד המרכזי כקובל נוסף בבקשה לבחון אם היה מקום להחלטה להגיש קובלנה?

החלטה הועד המחוזי הוא קובל עצמאי, ואם החליט על הגשת קובלנה, דינה להתברר בפני בית הדין המשמעתי, ואין מקום להתערבות הועד המרכזי באמצעות ועדת האתיקה הארצית.

אין לגזור גזירה שווה מהתייחסות ועדת האתיקה שליד הוועד המרכזי לפניות שמטרתן הגשת קובלנה כאשר קובל קודם החליט שאין מקום להעמיד את הנילון לדין. אין מקום כי ועדת האתיקה שליד הוועד המרכזי תשמש ערכאת ערעור שתפסוק כי אין מקום להעמיד נילון פלוני לדין, ותבטל את דעתו של קובל אחר הסובר כי יש מקום להעמדת הנילון לדין. [החלטה מספר את 297/06]

שכר טרחה: עכבון בתיק אחד בגין חוב שכר טרחה בתיק אחר

שאלתא האם עומדת לעורך דין זכות העכבון שבסעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, כך שיהא רשאי לעכב אצלו מסמכים של לקוח מתיק אחד, עד לכיסוי חוב שכר טרחה, הנובע מתיקים אחרים.

החלטה

א. זכות העכבון במסגרת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, נתונה אך לגבי התיק מושא סכסוך שכר הטרחה. כך נקבע בע"א 7097/02 **מנורה חברה לביטוח בע"מ נ' עו"ד משה קפלנסקי**, תק-על 544,(4)2002.

ב. זכות העכבון מוגבלת בסייג – על עורך הדין להגיש תביעת שכר טרחה תוך 3 חודשים. אם לגבי מסמכים המתייחסים לענין מסוים חלפו שלושה חדשים מהדרישה להשבתם, ולא הוגשה תביעה לסכומים המגיעים בגין הטיפול באותו עניין, פגה הזכות לעכבון. [החלטה מספר את 209/06]

שכר טרחה: הגשת שיק של לקוח להוצאה לפועל כמוה כהגשת תביעת שכר טרחה

שאלתא האם הגשה להוצאה לפועל של שיק שנתן לקוח לעורך הדין עבור שכר טרחה שלא כובד, כמוה כהגשת תביעה בגין שכר טרחה?

החלטה סי' 81 לחוק ההוצל"פ קובע כי אוחו שטר המבקש לממש את השטר שבידו יכול לפעול באחת משתי דרכים חלופיות: הראשונה, להגיש בקשה לביצוע שטר בלשכת ההוצל"פ. השנייה, להגיש תביעה בסדר דין מקוצר לבית המשפט המוסמך.

השיק שהוגש, ניתן לביצוע כמו פסק דין של בית משפט. אם החייב מגיש התנגדות לביצוע השטר, אזי הופכת בקשת ביצוע השטר לכתב תביעה בסדר דין מקוצר ורואים בהתנגדות כבקשת רשות להתגונן. לפיכך שיק של לקוח שחולל והוגש לביצוע בלשכת ההוצל"פ ניתן לראותו כהגשת תביעה בגין שכר טרחה. [החלטה מספר את 269/06]

יחס כלפי חבר: בקשה לדחיית דיון ו"חטיפת" פסק דין

עובדות המתלונן טוען כי לא הופיע לדיון מאחר שאביו הקשיש עבר אירוע לב, ומוסיף כי מאחר שלא הספיק להודיע על כך לבית המשפט, הוא הודיע על כך לנילון שהסכים להודיע זאת לבית המשפט, אולם הנילון לא די שלא הודיע לבימ"ש אלא "חטף" פסק דין נגד הלקוח של המתלונן.

הנילון טוען שלא הסכים לדחייה. מתוך פרוטוקול בימ"ש עולה שאחרי הפסקה הודיע הנילון לבימ"ש כדלקמן: "עו"ד (המתלונן) הודיעני זה עתה כי הוא נמצא עם אביו באיזה טיפול ולא הספיק להודיע. הודעתי לו כי אבקש לדחות את התביעה... אינני יכול הסכים לארכה נוספת." בימ"ש קיבל את עמדת הנילון ודחה את התביעה, בערעור הומרה הדחייה במחיקה.

כעת טוען הנילון טוען בשונה מתגובתו הקודמת כי אכן המתלונן התקשר אליו להסביר מדוע הוא מאחר, אולם לטענתו לא הזכיר המתלונן את מחלת אביו אלא שסיבת אי התייצבותו היא אי הגשת תצהירים במועד. המתלונן צרף אישור רופא לפיו ביום הדיון אכן שהה בטיפול רפואי עם אביו.

החלטה להעמיד לדין משמעתי. לפי כללי האתיקה הנילון היה מחויב להסכים לדחייה מפאת מחלת האב. [החלטה מספר את 114/05]